

Förhandlingar med Österbottens välfärdsområde

Tid: tisdag 19.11.2024 kl. 12–15

Plats: Helsingfors, finansministeriets mötesrum Jakovara & Teams

Områdets representanter på plats:

Marina Kinnunen	välfärdsområdesdirektör
Torbjörn Lindström	räddningsdirektör

Områdets representanter på distans:

Anne Salovaara-Kero	ordförande för välfärdsområdesstyrelsen
Pia-Maria Sjöström	sektordirektör, barn, unga och familjer
Erkki Penttinen	sektordirektör, personer i arbetsför ålder
Heidi Kotanen	tf sektordirektör, äldre personer
Marjo Orava	chefsöverskötare
Tony Pellfolk	verksamhetsområdesdirektör, hem- och boendeservice
Sofia Svartsjö	verksamhetsområdesdirektör, social- och hälsocentraler
Carina Nåls	socialdirektör

Presidiet på plats:

Ville-Veikko Ahonen	avdelningschef, FM, ordförande
Kari Hakari	avdelningschef, SHM, första vice ordförande
Tiina Snellman	ordförande
ordförande	direktör för strategi- och styrningsenheten, IM, andra vice

Representanter för ministerierna, THL & RFV på plats:

Susanna Huovinen	understatssekreterare, FM
Teija Mikkola	konsultativ tjänsteman, FM
Antti Kuopila	konsultativ tjänsteman, SHM
Vesa Syrjä	utvecklingschef, THL
Jari Valtanen	räddningsöverinspektör, RFV i Västra och Inre Finland
Essi Taavitsainen	projektassistent, FM

Representanter för ministerierna på distans:

Anna Cantell-Forsbom	avdelningschef, SHM	på distans till kl. 14.47
Andreas Blanco Sequeiros	direktör, SHM	
Kirsi Kaikko	direktör, SHM	

1. Mötet öppnas

Ordföranden öppnade mötet kl. 12.00.

2. Konstaterande av deltagarna, presentation och godkännande av ärendelistan

Beslut: Konstaterades deltagarna som presenterade sig, ärendelistan godkändes utan ändringar.

3. Allmän översikt över läget i välfärdsområdet

3.1 Överblick över nuläget, utvärderingschefen vid Institutet för hälsa och välfärd

Utvärderingsrapporten hade skrivits av utvärderingschef Katja Croell, men utvecklingschef Vesa Syrjä deltog i mötet i hennes ställe.

THL anser att Österbottens välfärdsområde har klarat av att målmedvetet fortsätta balanseringen av ekonomin. Befolkningen i Österbottens välfärdsområde mår bra och utgångsläget är gott. I området finns också befolkningsgrupper som orsakar oro, såsom de unga med tanke på deras psykiska välbefinnande. Vaccinationstäckningen i området är sämst. Området ska övergå till att prioritera förebyggande tjänster och utveckla distanstjänster och digitala tjänster.

Beslut: Deltagarna gick igenom THL:s utvärderingschefs centrala observationer om läget. Lägesbilden av distanstjänster och digitala tjänster samt diskussionen om vaccinationstäckningen antecknades för kännedom.

3.2 Överblick över nuläget, representanten för regionförvaltningsverkets ansvarsområde för räddningsväsendet

Enligt regionförvaltningsverket har inga betydande framsteg gjorts jämfört med fjolåret. Det riksomfattande strategiska målet att halvera antalet eldsvådor framgår inte av verksamheten. Investeringar har planerats för brandstationerna under de kommande åren och de behövs. Upphandlingar av utrustning och möbler är också nödvändiga och påverkar tjänsternas tillgänglighet och kvalitet.

Beslut: Deltagarna gick igenom regionförvaltningsverkets centrala observationer om läget.

4. Välfärdsområdets förändrings- och reformprogram samt det ekonomiska läget

Ordföranden inledde med att konstatera att läget i Österbottens välfärdsområde inte är lätt, men att läget är ännu sämre i vissa andra områden. En representant för finansministeriet beskrev det

ekonomiska läget i korthet. År 2023 var de behovsstandardiserade nettodriftskostnaderna för social- och hälsovården per invånare i området de högsta bland välfärdsområdena. I Österbotten är de kostnader som grundar sig på behovet av social- och hälsovård de högsta i landet. Denna utmaning har identifierats lokalt och man har nu tydligt börjat gallra bland tjänsterna.

Det konstaterades att området ska övergå till att prioritera förebyggande och lättare tjänster (inkl. distanstjänster och digitala tjänster) samt minska behovet av tyngre tjänster. Till skillnad från andra områden framskrider utvecklingen av digitala tjänster och distanstjänster i området försiktigt, även om reformen i övrigt går stadigt framåt.

4.1 Överblick över nuläget, välfärdsområdets representanter

Enligt representanterna för området har Österbottens välfärdsområde alla möjligheter att täcka underskotten före utgången av 2026. Inom serviceverksamheten har de tunga tjänsterna minskat. Även om man sparar mycket har utvecklingen inte skrotats. Utmaningen under året har varit två samarbetsförhandlingar för hela organisationen och en mindre samarbetsförhandling.

I lägesbilden för barn, unga och familjer är situationen i fråga om brottslighet bland barn och unga oroväckande. Ankarverksamheten har utvecklats i samarbete med polisen och nu planeras ett gemensamt samarbetsforum för att förebygga gängbildning. Bland personer i arbetsför ålder är läget att unga vuxna män i allt högre grad lyfts fram i statistiken. I servicen för personer i arbetsför ålder ska mätare av funktionsförmågan tas i bruk för att bedöma servicebehovet och effektiviteten. Inom äldreomsorgen har lättare tjänster utvecklats och stärkts. Intervallvården har effektiviserats genom att koncentrera platserna till några enheter inom området. Målet för de tyngre tjänsterna är att minska antalet bäddplatser.

Beslut: Deltagarna gick igenom den allmänna översikten över läget i välfärdsområdet samt läget i fråga om beslutsfattande, barn, unga och familjer, personer i arbetsför ålder och äldre personer. Lägesbilden för ekonomin och välfärdsområdenas representanters överblickar över nuläget antecknades för kännedom.

4.2 Uppföljning av tidigare åtgärdsrekommendationer

Det var inte nödvändigt att på nytt gå igenom genomförandet av FM:s och SHM:s åtgärdsrekommendationer som gavs under förhandlingarna hösten 2023, eftersom de behandlades i tidigare punkter på ärendelistan.

Samarbetet mellan samarbetsområdena för räddningsverksamheten har kommit igång väl inom räddningsväsendet. För närvarande finns det inga direkta sparmål eller tryck på räddningsverken i området. De ekonomiska utmaningarna bromsar upp utvecklingen av brandstationsprojekt och andra stora projekt. Utrustningen är på en bra nivå. I området satsar man på introduktion och utbildning av personalen samt på att förbättra anvisningarna.

Beslut: Deltagarna gick igenom FM:s åtgärdsrekommendationer som gavs för ett år sedan och områdets svar antecknades för kännedom.

4.3 Förändrings- och reformprogrammet och det ekonomiska läget

Österbottens välfärdsområdesdirektör beskrev förändrings- och reformprogrammet och det ekonomiska läget i korthet. Främjandet av välfärd och hälsa har stött på utmaningar som man strävar efter att svara på genom omorganisering. Likaså har det förekommit utmaningar i samarbetet med kommunerna. Integreringen av räddningsväsendet fortsätter i den norra delen av området, liksom arbetet med att integrera räddningsverket i välfärdsområdet. Räddningsverkets organisation förnyas och verksamheten utvecklas bl.a. utifrån utförda utvärderingar. Samarbetet mellan räddningsverksamhetens samarbetsområden har kommit igång väl inom räddningsväsendet.

Beslut: Deltagarna gick igenom välfärdsområdets presentation av nuläget. Diskussionen kring lokalfrågorna antecknades också för kännedom.

5. Särskilda frågor inom social- och hälsovården och räddningsväsendet

5.1 Ministeriernas egna teman

En representant för social- och hälsovårdsministeriet öppnade diskussionen om ministeriets tema i anslutning till barnskyddet, inklusive bedömningen av servicebehovet och vaccinationstäckningen. I Österbottens välfärdsområde förekommer svårigheter med bedömningen av servicebehovet inom barnskyddet. Det har varit problematiskt att iaktta tidsfristerna för bedömningarna och de förverkligas sämst i Österbottens välfärdsområde. Det maximala antalet klienter överskred det lagstadgade antalet klienter för alla socialarbetare inom barnskyddet i området. Dessutom hör vaccinationstäckningen i området till de sämsta i landet.

En representant för Österbottens välfärdsområde konstaterade att man inom området är medvetna om problematiken inom barnskyddet och att det är ett mångfacetterat problem som måste lösas på många olika sätt. I området har man satsat på basservicen inom hälsovården för barn och unga.

En representant för inrikesministeriet öppnade diskussionen om ministeriets teman i anslutning till räddningsverksamhetens aktionsberedskap och planeringen av befolkningsskyddsberedskapen. Med tanke på tillgången till tjänster finns det inga brister i området. Däremot finns det brister i kapaciteten.

Tjänsterna fungerar dock. Det finns utmaningar i tillgången till funktionsduglig avtalspersonal och personal i huvudsyssla. Det är viktigt att satsa på detta. En avsevärd del av personalen går i pension under detta årtionde. I fråga om befolkningsskyddsberedskapen har man identifierat farhågorna och planerat utvecklingsåtgärder. Systemet för befolkningsskyddslarm kräver utvecklingsåtgärder.

Beslut: Deltagarna gick igenom SHM:s tema i anslutning till barnskyddet, inklusive bedömningen av servicebehovet och vaccinationstäckningen. Följande teman som IM lyfte fram diskuterades: Velfärdsområdet ska utarbeta en riskanalys av krigstida hot och en sammanställning av befolkningsskyddets behov. Dessutom ska området utarbeta planer, bilda en befolkningsskyddsorganisation, göra nödvändiga reserveringar, utbilda personalen samt ordna övningar regelbundet i samarbete med andra myndigheter, kommuner och aktörer. Räddningsverkets system för befolkningsskyddslarm kräver utveckling.

Områdets svar på ministeriernas teman antecknades för kännedom.

5.2 Velfärdsområdets eget tema

Representanter för Österbottens velfärdsområde öppnade diskussionen om velfärdsområdets egna teman i anslutning till klient- och patientsäkerhetscentrets permanenta finansiering och framtid, Gamla Vasa sjukhus inverkan på Österbottens velfärdsområde och den tvåspråkiga personalens tillräcklighet för alla uppgifter inom räddningsväsendet.

Diskussionen om utvecklingscentret för patient- och klientsäkerhet var mer omfattande. Det är en lagstadgad uppgift som ålagts området (tidigare Vasa sjukvårdsdistrikt och numera Österbottens velfärdsområde) genom förordningen om centralisering av uppgifter inom den specialiserade sjukvården. Det handlar om en nationell samordningsuppgift. SHM har i motiveringspromemorian till förordningen konstaterat att centret inte efter etableringsskedet kräver ytterligare anslag för att upprätthålla verksamheten. Velfärdsområdenas lagstadgade uppgifter finansieras i enlighet med lagen om velfärdsområdenas finansiering, om inte något annat föreskrivs. Statsunderstöd kan inte användas till att finansiera lagstadgade uppgifter: Finansiering som beviljas som statsunderstöd och finansiering med allmän täckning kan inte anses vara sinsemellan alternativa finansieringssätt för velfärdsområdena. Om finansieringsmodellen ändras bör man komma överens om det politiskt.

I Österbottens velfärdsområde är det en utmaning att hitta tvåspråkig personal för räddningsväsendets uppgifter. Behovet av tvåspråkig personal syns i situationer där det behövs snabb och tydlig kommunikation, såsom kommunikation i krissituationer. Räddningsinstitutet kan inte utbilda tillräckligt med tvåspråkig personal för landets behov, och därför finns det för lite personal som behärskar både finska och svenska. I Sverige är det möjligt att avlägga examen inom räddningsbranschen, men problemet är förfarandet för att räkna utbildningar i Sverige till godo i Finland. För närvarande är förfarandet inte smidigt. Det behövs stöd för det. Utbildningar utomlands borde kunna utnyttjas bättre i Finland. Med snabbare fortbildningsprogram och en mindre tidskrävande tillstånds- och

godkännandeprocess kunde det gå snabbare för personer som genomfört sin utbildning i Sverige att få arbeta i Finland.

Beslut: Deltagarna gick igenom de teman som välfärdsområdet lyfte fram. Områdets respons och initiativ om främjandet av tvåspråkighet antecknades för kännedom.

6. Ministeriernas åtgärdsrekommendationer kl. 14.45

Ordföranden presenterade nedanstående förslag till ministeriernas åtgärdsrekommendationer för välfärdsområdet.

- Området ska målmedvetet fortsätta det snabba verkställandet av förändringsprogrammet för att balansera ekonomin och förnya servicen.
- Området ska säkerställa tillgången till tjänster på basnivå för barn, unga och familjer.
- Området ska övergå till att prioritera förebyggande och lättare tjänster (inkl. distanstjänster och digitala tjänster) samt minska behovet av tyngre tjänster.

FM:s och SHM:s andra åtgärdsrekommendation ändrades så att området ska fortsätta utveckla tjänsterna för barn, unga och familjer.

Inrikesministeriets åtgärdsrekommendationer nedan från hösten 2023 gäller 2023–2026.

- Området ska fortsätta att reformera verksamheten.
- Antalet olyckor ska minskas effektivt och antalet eldsvådor ska halveras före 2030. I arbetet med att förebygga olyckor ska välfärdsområdena fästa uppmärksamhet vid att förbättra kvaliteten och verkningsfullheten.
- Välfärdsområdena ska förbättra aktionsberedskapen i regionen så att den motsvarar riskerna i verksamhetsmiljön.
- Välfärdsområdenas räddningsväsenden ska säkerställa att de resurser och det kunnande som anvisats beredskapen för befolkningskydd är tillräckliga och inriktas på genomförandet av lagstadgade uppgifter.
- Välfärdsområdena ska fästa särskild uppmärksamhet vid välbefinnandet i arbetet och arbetssäkerheten vid räddningsverken.

Beslut: De föreslagna åtgärdsrekommendationerna gavs. FM:s och SHM:s andra åtgärdsrekommendation redigerades.

7. Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet kl. 15.02.

Ville-Veikko Ahonen

Avdelningschef
Finansministeriet

Kari Hakari

Avdelningschef
Social- och hälsovårdsministeriet

Tiina Snellman

Direktör för strategi- och styrningsenheten
Inrikesministeriet

Marina Kinnunen

Välfärdsområdesdirektör
Österbottens välfärdsområde